

DROGA DO UTWORZENIA WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO UNIwersYTETU SZCZECIŃSKIEGO

Ks. Andrzej Krzystek

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego

Nowa rzeczywistość w Polsce po 1989 r. otworzyła nowe pola dialogu Kościoła ze światem nauki. Od początku lat dziewięćdziesiątych między władzami uczelni i przedstawicielami Kościoła, w osobach abp. Kazimierza Majdańskiego i abp. Mariana Przykuckiego, toczyły się nieformalne rozmowy na temat powołania Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Szczecińskim¹. Kontynuował je abp Zygmunt Kamiński. W tym czasie zakończono budowę kompleksu Wyższego Seminarium Duchownego z biblioteką, z której korzystało środowisko akademickie miasta i regionu, a księża – pracownicy naukowo-dydaktyczni – zdobywali odpowiednie kwalifikacje naukowe. Bardzo ważnym etapem było włączenie Wyższego Seminarium Duchownego do struktur Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu w 1994 r., a następnie Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w 1998 r. W ten sposób zaistniały realne warunki do utworzenia samodzielnego Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Szczecińskim.

Oficjalnie z prośbą o podjęcie konkretnych rozwiązań w tej kwestii wystąpił do abp. Zygmunta Kamińskiego rektor szczecińskiej uczelni prof. zw. dr hab. Zdzisław Chmielewski w styczniu 2000 r.² Jednakże decydującym impul-

¹ Więcej na ten temat zob. A. Krzystek, *Racje przemawiające za powołaniem Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Szczecińskim*, „Colloquia Theologica Ottoniana” (dalej: CTO) 1 (2001), s. 9 n.

² Archiwum Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego (dalej: AWTUS), List z dn. 3 stycznia 2000 r.

sem do myślenia o powołaniu wydziału było spotkanie latem 2000 r. abp. Kamińskiego z ówczesnym ministrem edukacji narodowej i sportu prof. Mirosławem Handkem podczas wakacji w Trzęsaczu. Minister po zapoznaniu się z możliwościami archidiecezji zachęcił do działań na rzecz erygowania wydziału. Kilka tygodni później, we wrześniu 2000 r., metropolita szczecińsko-kamieński powierzył mi obowiązki pełnomocnika ds. utworzenia fakultetu.

Prace przygotowawcze

Od początku mogłem liczyć na życzliwą współpracę rektora Uniwersytetu Szczecińskiego, prof. zw. dr hab. Zdzisława Chmielewskiego. Często rozmawialiśmy o wyborze drogi, która doprowadzi do wyznaczonego celu. Pierwszym krokiem było powołanie osoby ze strony uniwersytetu, która byłaby moim odpowiednikiem, a więc pełnomocnikiem rektora ds. utworzenia Wydziału Teologicznego. Rektor wskazał prof. zw. dr hab. Danutę Koźmian z Instytutu Pedagogiki Wydziału Humanistycznego. Pani Profesor z entuzjazmem podjęła nowe obowiązki i niezwłocznie udała się do Katowic na Uniwersytet Śląski, aby uzyskać jak najwięcej informacji na temat niedawno utworzonego tam Wydziału Teologicznego³ Otrzymała obszerną dokumentację, która ukazała nam cały proces tworzenia fakultetu. Ja natomiast nawiązałem kontakt z biskupem toruńskim Andrzejem Suskim, który także niedawno otrzymał zgodę na erygowanie Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu⁴ W ten sposób w oparciu o zgromadzoną dokumentację powstania nowych wydziałów w Katowicach i Toruniu uzyskaliśmy wiele cennych materiałów i wskazań, które zostały przez nas wykorzystane. Pewną pomocą służyły nam również materiały dotyczące utworzenia Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Drogowskazem w realizacji zadania były postanowienia Kongregacji Wychowania Katolickiego z dnia 5 lipca 1999 r., wyrażone w piśmie do kardynała Józefa Glempa z dnia 9 września 1999 r.⁵ We wspomnianym liście kardynał

³ AWTUS, Dekret erekcyjny nr 597/99 wydany przez Kongregację Wychowania Katolickiego z dn. 9 sierpnia 2000 r.

⁴ AWTUS, Dekret erekcyjny nr 779/98 wydany przez Kongregację Wychowania Katolickiego z dn. 3 maja 2001 r.

⁵ AWTUS, Kongregacja Wychowania Katolickiego nr 98/99.

prefekt Pio Laghi prosi, *aby chwilowo zostało zawieszona składanie próśb dotyczących erygowania wydziałów lub ich włączania w uniwersytety*. Jak się później okazało, ta uwaga była z wielką konsekwencją podtrzymywana przez Kongregację. Pozytywnym elementem listu było podanie kryteriów, według których należy postępować w przyszłości. Jako podstawowe kryterium wskazano szczegółową i dobrze uzasadnioną opinię Konferencji Episkopatu. W liście podano szczegółowe wskazania, które ta opinia musi zawierać. Było to dla nas zbawienne, ponieważ mogliśmy dobrze uzasadnić nasz wniosek. Tak więc powstał dokument zatytułowany: *Racje przemawiające za powołaniem Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Szczecińskim*⁶ Dokument został przygotowany na marcową konferencję Episkopatu Polski w 2001 r. i przesłany przewodniczącemu KEP⁷, prymasowi Polski, dnia 5 marca 2001 r. Dobrze się stało, że dokument przesłano wszystkim biskupom, tak by mogli przed konferencją poznać jego treść. Wynik głosowania był zaskakujący. Podczas 310. zwyczajnej sesji plenarnej KEP, obradującej w Warszawie 15 i 16 marca 2001 r., wszyscy biskupi poparli wniosek metropolity szczecińsko-kamieńskiego. Oficjalnie powiadomił o tym przewodniczący KEP pismem z dnia 19 marca 2001 r. Dokument uzasadniający utworzenie wydziału został przesłany także do nuncjusza apostolskiego w Polsce, abp. Józefa Kowalczyka, który po zapoznaniu się z jego treścią, dnia 9 marca przekazał wskazania, które należy spełnić, by nadać sprawie formalny bieg.

Dokumentacja dla Kongregacji Wychowania Katolickiego

Nastąpił czas pracy nad przygotowaniem wymaganych przez Kongregację Wychowania Katolickiego dokumentów. W tym celu w kwietniu 2001 r. powstała komisja kościelna ds. organizacji Wydziału Teologicznego US. W ramach komisji powstały zespoły: zespół koordynujący, złożony z pełnomocnika arcybiskupa metropolity i rektorów wyższych seminariów duchownych ze Szczecina, Koszalina i Paradyża, zespół ds. statutu (regulaminu), zespół ds. programu studiów i danych osobowych, zespół ds. administracji, biblioteki i zabezpieczenia materialnego i zespół ds. tłumaczenia tekstów. Równocześnie

⁶ CTO 1 (2001), s. 9–16.

⁷ Konferencja Episkopatu Polski (dalej: KEP).

strona Uniwersytetu Szczecińskiego wzmocniła swojego pełnomocnika osobami, które współdziałały z zespołami kościelnymi. Były to następujące osoby: prof. Stanisław Czepita – prorektor, prof. Ewa Ferenc-Szydełko – prorektor, prof. Henryk Babis – prorektor, prof. Elżbieta Załoga – prodziekan Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług, prof. Kazimierz Długosz – prodziekan Wydziału Humanistycznego i Eugeniusz Kisiel – dyrektor administracyjny US. Zespoły realizowały zleczone zadania, natomiast zasadnicze ustalenia strony kościelnej i uniwersytetu zawarto w *Porozumieniu Arcybiskupa Metropolity i Rektora Uniwersytetu w sprawie utworzenia Wydziału Teologicznego*, zapisane w 12 artykułach z dnia 9 lipca 2001 r.

W ten sposób zostały przygotowane materiały, na podstawie których w dalszym toku prac mogli zaprezentować swoje opinie eksperci (dziekani) i wielcy kanclerze wydziałów teologicznych najbliższej Szczecina (zgodnie z wymaganiem kongregacji). Tak więc zwrócono się o opinię do przewodniczącego Rady Naukowej KEP bp. prof. Stanisława Wielgusa, do rektora Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu ks. prof. Ignacego Deca i Wielkiego Kanclerza tegoż fakultetu kard. Henryka Gulbinowicza, do dziekana Wydziału Teologicznego UAM w Poznaniu ks. prof. Tomasza Węclawskiego i wielkiego kanclerza abp. Juliusza Paetza. Nastąpiło to w listopadzie 2001 r.

Do tworzenia Wydziału Teologicznego metropolita szczecińsko-kamieński zaprosił całą metropolię, a więc diecezję koszalińsko-kołobrzeską i diecezję zielonogórsko-gorzowską. Deklarację współpracy prawie natychmiast zgłosił bp Marian Gołębiewski z Koszalina, a uczynił to pismem z dnia 28 grudnia 2000 r. Dłużej, bo cały rok, oczekiwaliśmy na deklarację przystąpienia do wspólnego projektu bp. Adama Dyczkowskiego z Zielonej Góry, który ostatecznie zgłosił wolę współtworzenia fakultetu dnia 2 listopada 2001 r. W tym momencie mogliśmy zwrócić się o opinie do ekspertów jako cała metropolia, która wspólnie tworzy nowy wydział.

Już w grudniu otrzymaliśmy wszystkie opinie i ku naszemu zadowoleniu wszystkie bardzo pozytywne, wzmacniające siłę naszych argumentów za powstaniem fakultetu. Opinie dołączyli także księża biskupi naszej metropolii z Koszalina i Zielonej Góry. Na szczególne uznanie zasługuje zaangażowanie abp. seniora Mariana Przykuckiego, przyjaciela kard. Zenona Grocholewskiego, który skierował do prefekta Kongregacji dwa bardzo osobiste listy, opowiadając się zdecydowanie za utworzeniem Wydziału Teologicznego w Szczecinie.

Zaawansowany stan prac przygotowawczych i pozytywne opinie KEP, nuncjusza apostolskiego i przewodniczącego Konferencji Episkopatu Prymasa Polski, ekspertów kościelnych i wielkich kanclerzy wydziałów teologicznych sprawiły, że rektor US zaproponował Senatowi wyrażenie wstępnej zgody na utworzenie wydziału. Senat jednogłośnie poparł uchwałę nr 6/2002 w dniu 31 stycznia 2002 r.

Nic już zatem nie stało na przeszkodzie, aby metropolita szczecińsko-kamieński skierował wniosek wraz z wymaganą dokumentacją do kard. Zenona Grocholewskiego, prefekta Kongregacji Wychowania Katolickiego. Do wniosku z 6 lutego 2002 r. dołączono opracowanie *Documenta ad approbationem erectionis Facultatis Theologicae in Universitate Sedinensi* liczące 231 stron. Dokumentacja w języku polskim i włoskim, częściowo w łacińskim, dotycząca utworzenia fakultetu, drogą urzędową, a więc przez nuncjusza apostolskiego, została przekazana rzymskiej Kongregacji w dniu 21 lutego 2002 r.

W tym miejscu trzeba wspomnieć pracę zespołu ds. tłumaczeń. Pracami kierował, ale także największą pracę w zakresie tłumaczeń wykonał bp Marian Błażej Kruszyłowicz. Tłumaczenia były przygotowane perfekcyjnie, także dzięki innym dwóm osobom, a mianowicie Panu Iginio Franchiemu, który przez wiele lat kierował sekretariatem prezydenta Włoch na Kwirynale (obecnie jako emeryt mieszka w Szczecinie) i wybitnemu znawcy języka łacińskiego ks. prof. dr. hab. Waldemarowi Turkowi, pracownikowi Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej.

Odmowna decyzja Rzymskiej Kongregacji

Po trzech miesiącach nadeszła odpowiedź Kongregacji. Wprawdzie spodziewaliśmy się trudności, ale negatywna decyzja z 26 kwietnia 2002 r. była dla nas przykrym doświadczeniem. Decyzja odwołała się do wspomnianego już dokumentu Kongregacji z dnia 9 lipca 1999 r.⁸, o *chwilowym wstrzymaniu tworzenia nowych wydziałów teologicznych w Polsce*. W uzasadnieniu pojawił się argument, że powstanie nowego, czy też nowych wydziałów, osłabi te już istniejące. Zaproponowano podjęcie działań zmierzających do pełnego dowartościowania i wzmocnienia wydziałów już istniejących oraz współpracy z nimi.

⁸ Zob. przypis 5.

Jedynym słabym punktem, na który wskazywano, *były pewne braki w proponowanej kadrze profesorskiej (zwłaszcza w najważniejszych dyscyplinach)*.

Odmowa utworzenia Wydziału Teologicznego w Szczecinie nie pozbawiła nas nadziei. Argumenty za utworzeniem fakultetu były tak przekonujące, że nastąpiły kolejne kroki wzmacniające nasze stanowisko. Opinię popierającą nadesłał rektor Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie bp prof. Tadeusz Pieronek. To wsparcie dało nam moralną pewność co do słuszności naszych starań. Dlatego też metropolita szczecińsko-kamieński skierował 14 września 2002 r., na ręce przewodniczącego KEP pismo, w którym wyjaśniał nasze stanowisko różne od opinii Kongregacji, z prośbą, by Konferencja Episkopatu podjęła próbę dialogu z Kongregacją w naszej sprawie. W końcu września 2002 r. metropolita wystosował obszerny list do prefekta Kongregacji kard. Zenona Grocholewskiego, w którym uzasadnia racje za utworzeniem fakultetu, prosi o radę i wskazanie kierunku dalszych działań na rzecz erygowania wydziału w Szczecinie. Należy również wspomnieć tworzenie „szerokiej koalicji” dla powstania wydziału. Okazją do tego działania było spotkanie abp. Zygmunta Kamińskiego we Wrocławiu, na początku października 2002 r., z sekretarzem stanu Stolicy Apostolskiej kardynałem Angelo Sodano, który otrzymał doktorat honorowy papieskiego fakultetu.

Oczekiwany przełom

Przełom w sprawie utworzenia wydziału nastąpił w styczniu 2003 r. Ojciec Święty Jan Paweł II zaprosił w niedzielę 26 stycznia na obiad kilku swoich rzymskich współpracowników i przybyłych z Polski biskupów. W spotkaniu uczestniczyli kard. Andrzej Deskur, abp Stanisław Ryłko, abp Stanisław Dziwisz, nuncjusz apostolski abp Józef Kowalczyk, bp Zygmunt Zimowski, bp Tadeusz Pieronek i abp Zygmunt Kamiński. Arcybiskup metropolita miał doskonałą okazję, aby przedstawić Ojcu Świętemu argumenty za utworzeniem wydziału. Inspirującą myślą w argumentowaniu były następujące fakty: po pierwsze – powołanie dnia 29 maja 1456 r. przez papieża Kaliksta III uniwersytetu w Gryfii (Greifswald) dla ówczesnej diecezji kamieńskiej (wśród czterech wydziałów była teologia); po drugie – brak na ziemiach Polski zachodniej nad Odrą i Bałtykiem ośrodka akademickiego kształcącego teologów; po trzecie – możliwość dialogu ekumenicznego z chrześcijanami z sąsiednich Niemiec,

Danii i Skandynawii. Te argumenty: tradycja kościelna diecezji kamieńskiej ze swoim uniwersytetem; rozległy teren, na którym nie ma łatwego dostępu do ośrodków teologicznych i możliwość wspomnianego dialogu były decydujące. Po uważnym wysłuchaniu Ojciec Święty powiedział: *W Szczecinie musi powstać Wydział Teologiczny*. O swojej decyzji Jan Paweł II poinformował Kongregację przez sekretarza stanu, kardynała Angela Sodano⁹

Radosna wiadomość dotarła z Kongregacji do Szczecina z dnia 12 marca 2003 roku: *Kongregacja ma zaszczyt przekazać Waszej Ekszelencji, iż biorąc pod uwagę nowe motywy, Ojciec Święty przyjął prośbę i wydał polecenie, aby Kongregacja zajęła się i udzieliła potrzebnych wskazań w realizacji utworzenia fakultetu*¹⁰ Przypomniano, że należy z największą troską spełnić wszystkie warunki wymagane przez prawo kościelne, a szczególnie zawarte w Konstytucji Apostolskiej *Sapientia Christiana* o uniwersytetach i wydziałach kościelnych papieża Jana Pawła II¹¹

W ciągu trzech tygodni (już 7 kwietnia 2003 r.) dokonano opracowania wymaganego przez Kongregację. Przedstawiono wykaz katedr i ich kierowników, adiunktów, a także propozycję umowy podpisanej przez władze państwowe i kościelne. Koniecznym warunkiem stawianym przez Stolicę Apostolską jest pozytywna decyzja Senatu uczelni dotycząca utworzenia wydziału. Senat Uniwersytetu Szczecińskiego jednogłośnie podjął uchwałę (nr 33/2003) w dniu 24 kwietnia 2003 r., wyrażając zgodę na utworzenie Wydziału Teologicznego.

Kolejny materiał przesłany został z Kongregacji 21 maja 2003 r. Kongregacja wyznaczyła obowiązującą strukturę katedr w oparciu o Konstytucję Apostolską *Sapientia Christiana*, postawiono szereg pytań dotyczących składu nauczających, proszono także o wiele uszczegółowień. Dnia 26 maja przesłano pocztą elektroniczną odpowiedź na pytania Kongregacji. Już 27 maja wpłynęły kolejne pytania z Rzymu. Obszerna i szczegółowa odpowiedź na pismo Kongregacji została przesłana 6 czerwca 2003 r.

W odpowiedzi Kongregacji z 30 czerwca 2003 r. zauważa się znaczny postęp w pracach nad erygowaniem fakultetu, z uznaniem odnosi się do propozycji wychodzących naprzeciw oczekiwaniom dykasterii. W dokumentach znalazło się wiele szczegółowych uzgodnień dotyczących katedr i ich obsady, podkre-

⁹ Wywiad z abp. Z. Kamińskim w tygodniku „Niedziela” 9 (2004), s. I.

¹⁰ AWTUS, Kongregacja Wychowania Katolickiego nr 301/2002.

¹¹ AAS 71 (1979), s. 469–499.

ślono, iż jedność wydziału jako instytucji akademickiej powinna być utrzymana poprzez własną siedzibę, natomiast wyższe seminaria powinny być afiliowane do wydziału. Proszono o pilne przesłanie umowy między władzami kościelnymi a rządem RP. Wniesiono także poprawki do statutu wydziału.

Już 11 lipca przesłano odpowiedzi na ostatni dokument Kongregacji, przede wszystkim dotyczące statutu. Ostatecznie jeszcze 5 sierpnia przesłano pozostałe wyjaśnienia w celu doprecyzowania dokumentacji.

Po spełnieniu wszystkich warunków Kongregacja wydała dekret powołujący Wydział Teologiczny w dniu 9 sierpnia 2003 r.¹² W dekreście czytamy m.in.: *Kongregacja po zebraniu opinii wszystkich zainteresowanych, po uzyskaniu przychylniej opinii KEP, ustaliła, że w dotychczasowym Studium istnieje i jest zachowywane wszystko, czego wymagają normy Stolicy Apostolskiej, a zwłaszcza to, co dotyczy liczby wykładowców. Mając na uwadze list Sekretariatu Stanu z dnia 6 lutego 2003 r., w którym wyrażona została wola Ojca Świętego co do powołania fakultetu, powołuje kanonicznie kościelny Wydział Teologiczny na Uniwersytecie Szczecińskim. Dekret ustanawia każdorazowego abpa Szczecińsko-Kamieńskiego Wielkim Kanclerzem i określa zakres obowiązków, a także prawa wynikające z urzędu. Kongregacja zatwierdza Dziekana Wydziału Teologicznego, powołuje i ustanawia profesorów katedr i nadzwyczajnych opiekunów katedr. Dekret zatwierdza statut wydziału i ratio studiorum.*

Współpraca Uniwersytetu Szczecińskiego i Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu w tworzeniu Wydziału Teologicznego

Decyzja Kongregacji z dnia 12 marca 2003 r. uruchomiła drugi, istotny etap prac nad utworzeniem Wydziału Teologicznego. Tak więc równolegle z uzgodnieniami z Kongregacją trwały zaawansowane prace na uniwersytecie oraz w MENiS¹³ Pierwszym krokiem była wspomniana wyżej jednogłośnie uchwała Senatu Uniwersytetu (33/2003) w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie wydziału z dnia 24 kwietnia 2003 r. Tego samego dnia ukazał się wspólny komunikat prasowy, w którym zaprezentowano stan prawny powstającego

¹² AWTUS, Dekret erekcyjny nr 301/2002 wydany przez Kongregację Wychowania Katolickiego 9 sierpnia 2003 r.

¹³ Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu (dalej MENiS).

wydziału, strukturę, zadania naukowe i dydaktyczne, zasady finansowania oraz bazę lokalową.

Dzień po uchwale Senatu rektor US przesłał wniosek w sprawie utworzenia Wydziału Teologicznego Departamentowi Szkolnictwa Wyższego, a ten przekazał do zaopiniowania Departamentowi Ekonomicznemu i Prawnemu MENiS. W czerwcu rektor US poinformował ministra o zakresie pomocy udzielonej przez rektora UAM w sprawie organizacji Wydziału Teologicznego, a rektor UAM wyraził zgodę na rozwiązanie stosunku pracy pracowników naukowo-dydaktycznych tego uniwersytetu w związku z planami zatrudnienia ich na US. Dnia 22 lipca 2003 r. MENiS przekazało pełną dokumentację w celu zaopiniowania Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego i Państwowej Komisji Akredytacyjnej oraz departamentom MENiS.

Pod koniec lipca zostało zawarte porozumienie między rektorami UAM i US w sprawie skutków finansowych związanych z utworzeniem wydziału¹⁴ Prezydium Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego wydało pozytywną opinię o utworzeniu wydziału dnia 10 września 2003 r., a Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej dnia 8 października 2003 r. Przekazanie do Departamentu Ekonomicznego, Departamentu Prawnego i Departamentu Współpracy Międzynarodowej umowy między Rządem RP a KEP w sprawie utworzenia i funkcjonowania Wydziału Teologicznego US nastąpiło dnia 15 października. Pod koniec października przekazano dokument do uzgodnień międzyresortowych (z terminem 7 dni). Podsekretarz stanu w MENiS poinformował 24 listopada 2003 r., że w projekcie uwzględniono poprawki Rządowego Centrum Legislacji i Ministra Spraw Zagranicznych. Pozostałe resorty nie zgłosiły uwag. Umowa została skierowana pod obrady Komitetu Stałego Rady Ministrów. W przeddzień obrad Rady Ministrów, dnia 26 listopada, metropolita musiał wystąpić do szefa Zespołu Doradców Prezesa Rady Ministrów o przywrócenie kilku zapisów, na które strona kościelna nie mogła wyrazić zgody. Ostatecznie zaakceptowano nasze uwagi, ale na tym nie koniec. Listopadowa katastrofa śmigłowca premiera RP Leszka Millera sprawiła, że posiedzeniu Rady Ministrów przewodniczył wicepremier z koalicyjnej Unii Pracy, który uległ partyjnym naciskom i w konsekwencji odesłano umowę do dalszej analizy prawnej. Dopiero na posiedzeniu Rady Ministrów dzień przed Wigilią Bożego Narodzenia, 23 grudnia 2003 r.,

¹⁴ Porozumienia z dn. 29 lipca 2003 r. zawarli: Rektor UAM prof. zw. dr hab. Stanisław Lorenc i Rektor US prof. zw. dr hab. Zdzisław Chmielewski.

zatwierdzono projekt zapisu protokolarnego umowy między Rządem RP a KEP w sprawie utworzenia i funkcjonowania wydziału. Tak więc podpisanie umowy mogło nastąpić dopiero w styczniu 2004 r. (a nie, jak początkowo uważał nuncjusz, 23 września 2003 r.¹⁵).

Umowa została podpisana w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu 9 stycznia 2004 r. Ze strony władz państwowych podpisała ją Krystyna Łybacka, minister edukacji narodowej i sportu, ze strony Uniwersytetu Szczecińskiego – prof. Zdzisław Chmielewski, rektor; Kościół reprezentowali kard. Józef Glemp prymas Polski, przewodniczący KEP, oraz abp Zygmunt Kamiński metropolita szczecińsko-kamieński.

Przesłanie Ojca Świętego Jana Pawła II

Jeszcze w styczniu delegacja Uniwersytetu Szczecińskiego i Wydziału Teologicznego, z Wielkim Kanclerzem i władzami miasta na czele udała się do Rzymu, aby podziękować Ojcu Świętemu za decyzję o utworzeniu wydziału. Jan Paweł II przyjął delegację na audiencji prywatnej 27 stycznia 2004 r., bezpośrednio po spotkaniu z wiceprezydentem Stanów Zjednoczonych Dickiem Cheneyem. Słowa wypowiedziane wówczas przez Ojca Świętego pozostają na zawsze przesłaniem dla Wydziału Teologicznego i Uniwersytetu Szczecińskiego. Przytoczone w tym miejscu stanowią ostatni i niezapomniany akt w procesie utworzenia Wydziału Teologicznego US¹⁶

Serdecznie pozdrawiam wszystkich obecnych. Witam księdza arcybiskupa Zygmunta, Pana prezydenta miasta Szczecina oraz Pana rektora wraz z przedstawicielami Uniwersytetu Szczecińskiego i Wydziału Teologicznego.

Przybywacie Państwo w związku ze szczególnym wydarzeniem. Oto Senat Uniwersytetu postanowił, że uczelnia przyjmie pod swój dach Wydział Teologiczny, który do tej pory prowadził samodzielną działalność naukową i edukacyjną. Zasięgnąwszy rady Kongregacji do spraw Wychowania Katolickiego, chętnie się na to zgodziłem. Uważam bowiem, że trzeba, aby w tym regionie Polski był silny Wydział Teologiczny, wspierany przez struktury organizacyjne

¹⁵ Termin podpisania umowy został wstępnie ustalony przez nuncjaturę na 23 września 2003 r., godz. 16.00. AWTUS, List Nuncjusza Apostolskiego do Arcybiskupa Metropolity N.10.347.03, z dn. 4 września 2003 r.

¹⁶ „L'Osservatore Romano”, wydanie polskie, 3 (261) (2004), s. 56–57.

i potencjał naukowy Uniwersytetu. Ufam, że dzięki temu młodzi ludzie ze Szczecina i całej północno-zachodniej Polski będą mieli większe możliwości zdobywania wiedzy filozoficznej i teologicznej.

Jest jeszcze inny wymiar tego zjednoczenia, który należało brać pod uwagę. Otóż począwszy od wieków średnich, zwykło się uważać, że uniwersytet bez wydziału teologicznego jest jakby „niepełny” Czasy nowożytne wydały wprawdzie wiele prężnych uniwersytetów, które nie mają tego wydziału, ale wydaje się, że tamto przekonanie ma jednak swoje uzasadnienie. Wynika ono z potrzeby dialogu pomiędzy rozumem i wiarą. Mówiłem o tym niedawno do przedstawicieli szkół wyższych Wrocławia i Opola. Tak, taki dialog jest potrzebny, jeżeli owoce badań naukowych w różnych dziedzinach mają służyć pełnemu rozwojowi człowieka. Jak bowiem nie można rozdzielić rozumu od duszy, tak też nie można w pełni przekazać wiedzy, nie biorąc pod uwagę potrzeb ludzkiego ducha, który jest otwarty na nieskończoność. Ponadto rozwój nauk niesie ze sobą wiele kwestii etycznych, które powinny być rozwiązywane, owszem z poszanowaniem autonomii nauk, ale także w duchu prawdy. Wspólne dążenie do poznania prawdy o człowieku, o godności osoby ludzkiej, otwartości życia, a równocześnie o wielkości osiągnięć naukowych we wszelkich dziedzinach z pewnością będzie służyć pogłębieniu przekazywanej wiedzy. Konfrontowanie pojęć i określanie godziwości celów, ku którym nauka zmierza, i środków, jakimi się posługuje, nie może nie wydać dobrych owoców.

Tego życzę Uniwersytetowi Szczecińskiemu, jego Wydziałowi Teologicznemu i całemu Waszemu miastu. Niech ta współpraca, twórczy dialog, a nawet naukowe spory przynoszą owoce prawdy i niech służą wszechstronnemu rozwojowi tych, którzy zechcą czerpać ze źródła wiedzy i mądrości. Niech Bóg Wam błogosławi.

THE ESTABLISHMENT OF THE FACULTY OF THEOLOGY, UNIVERSITY OF SZCZECIN

Summary

The creation of the Faculty of Theology in Szczecin has deep justification not only in the history of the Church in the Western Pomerania, but also in contemporary

rights of the Church, the University and the region. For a long time, especially since the creation of a metropolitan church involving Western Pomerania and the land Lubuska in 1992 and in particular, the entry into the Faculty of Theology of Adam Mickiewicz University in Poznań, theological seminars in Szczecin, Koszalin and Paradyż in 1998, the formation of the Faculty of Theology, University of Szczecin was highly anticipated.

The direct work of faculty appointment began in 2000 and was successful on August 2003. The decree founded the department, issued by the Congregation for Catholic Education. The process of creation of the Faculty of Theology has a specific process. The first step is to prepare all documentation and obtaining a favorable decision of the Holy See. In our case it was the most difficult stage, because the Congregation decided to cease for some time the creation of theological faculties in Poland. The personal conviction of Pope John Paul II, in early 2003, led to a positive resolution. Work on the creation of faculty focused on the University and Ministry of National Education and Sport. Completion of the joint took place on 9 January 2004 signing of the Agreement between the Government of the Republic of Poland and the Polish Episcopal Conference on the establishment and operation of the Faculty of Theology at the University of Szczecin.

Five years of operation of the department fully confirms the validity of its arguments against the creation. Here are the words of John Paul II said on January 27, 2004 to the University mission, the Faculty of Theology and to the city authorities: *I think that needs to be held at the Polish region of the Faculty of Theology was strong supported by organizational structures and scientific potential of the University. I am confident that this will make young people from Szczecin and the entire north-western Poland will have greater opportunities to acquire philosophical and theological knowledge. [...] Let scientific cooperation, creative dialogue, and even the scientific disputes bring the fruit of the truth and let the development of these be comprehensive for those who wish to draw from a source of knowledge and wisdom.*

Translated by Mirosława Landowska